

ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการอ่านแบบ SQ5R ที่ส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมี วิจารณญาณและพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา

The Effects of Learning Management Using the SQ5R Reading Process to Promote Critical Reading Ability and Reading Behavior of Elementary School Students

ดนิตา ดวงวิไล

Dhanita Doungwilai

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40002

Faculty of Education Khon Kaen University, Muang, Khon Kaen 40002, Thailand

*Corresponding author, e-mail: dhanita4014@gmail.com

(Received: Jun 28, 2020; Revised: Sep 14, 2021; Accepted: : Sep 14, 2021)

บทคัดย่อ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นปัญหาที่พบในนักเรียนระดับประถมศึกษา ที่ต้องได้รับการพัฒนาควบคู่ไปกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงวิจัยกึ่งทดลองโดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ศึกษาพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนและศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กระบวนการอ่านแบบ SQ5R กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 52 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยการเรียนรู้แบบ SQ5R แบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แบบประเมินพฤติกรรมการอ่านและแบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบค่าที ผลการวิจัยปรากฏว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้กระบวนการอ่านแบบ SQ5R มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.25/81.03 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พฤติกรรมการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.50) และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนรู้แบบ SQ5R อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.55) ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน การสะท้อนผลการเรียนรู้กลับทันที การปรับพฤติกรรมการอ่าน การส่งเสริมพฤติกรรมการอ่านอย่างถูกต้อง จะช่วยพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและทักษะการคิดขั้นสูงได้

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการอ่านแบบ SQ5R ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
พฤติกรรมการอ่าน ประถมศึกษา

Abstract

Critical reading has been a problem for elementary students and is needed to be developed together with teaching and learning management which emphasizes on child center. The purposes of this research were; to study the efficiency of SQ5R lesson plans; to compare the critical reading ability of students between before and after treatment; to study reading behavior of students through SQ5R model; to study the student's satisfaction through SQ5R model. The samples of this research were 52 students from grade 5. The samples were selected by a cluster random sampling technique. There were 4 instruments used for collecting data included; the critical reading lesson plans using SQ5R model with reading practices. The results of quality assessment of suitability; the critical reading ability test; The reading behavior assessment and; The satisfaction assessment. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation and t-test. The results of the research revealed that: The lesson plan for critical reading learning management using SQ5R model with reading practices met the criteria at

82.25/81.03 of efficiency value; The critical reading ability of grade 5 students through SQ5R model after treatment were significantly higher than before at the statistical level of .05; The reading behavior of grade 5 students through SQ5R model was at the high level ($\bar{X}$ = 4.50); and 4) The grade 5 students were satisfied with the critical reading learning management using SQ5R model with reading practices at the highest level ($\bar{X}$ = 4.55). The results can be use as guidelines to design learning activity to match the need of student, learning reflection, reading behavior adjustment, reading behavior enforcement, and critical reading and high order thinking development.

Keywords: Learning Management Using the SQ5R Reading Process Critical Reading Ability Reading Behavior Elementary School Students

บทนำ

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นการเตรียมคนให้เผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว คนยุคใหม่ต้องมีทักษะสูงในการเรียนรู้และปรับตัว การจัดการกระบวนการเรียนรู้จึงต้องเปลี่ยนจาก Passive Learning มาเป็น Active Learning ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้จะยึดหลักการเรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัวที่นักเรียนรู้จักและคุ้นเคย เป็นสถานการณ์กระตุ้นให้เกิดคำถามอยากรู้ พร้อมกับการคาดเดาคำตอบ ดังที่ Panich (2012, pp.16-21) ได้กล่าวถึงทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ว่าสาระวิชามีความสำคัญ แต่ไม่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้ เพื่อมีชีวิตในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ปัจจุบันการเรียนรู้สาระวิชา (Content หรือ Subject Matter) ควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าเองของนักเรียน โดยครูช่วยแนะนำและช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้ ทักษะการเรียนรู้ที่ต้องได้รับการส่งเสริมและฝึกฝนอย่างจริงจัง คือการผสมผสานทักษะย่อย ๆ ในการเรียนรู้สามารถนำไปใช้ให้เหมาะกับเหตุการณ์ โจทย์ปัญหา ความต้องการของชีวิต เป็นทักษะที่ทำให้รู้จริงไม่ใช่วิธีจำ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นหนึ่งในทักษะที่ครูผู้สอนต้องเร่งส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดเพราะหากบุคคลสามารถคิดได้อย่างมีวิจารณญาณแล้ว ก็จะได้ความคิดที่ผ่านการกลั่นกรองมาดีแล้ว ซึ่งจะสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ (Khemmani, 2001)

การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการที่ผู้คิดต้องคิดกว้าง คิดลึก คิดถูกต้องอย่างมีเหตุผล การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะสำคัญ (Sirilux, 2014) การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นกระบวนการคิดโดยมีการศึกษาข้อเท็จจริง หลักฐานและข้อมูลต่าง ๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจแล้วนำมาพิจารณาวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลก่อนการตัดสินใจ (Sinthaphanon *et al.*, 2012) การคิดอย่างมีวิจารณญาณช่วยให้สามารถวิเคราะห์ แยกแยะข้อมูลต่าง ๆ หาเหตุผลที่ถูกต้อง สืบค้นหาความจริงได้และตอบคำถามด้วยเหตุผลไม่ใช่ด้วยความรู้สึกส่วนตัว คือการตอบคำถามหรือวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีหลักการ สามารถตัดสินใจบนพื้นฐานของการใช้เหตุผลการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้และดำเนินชีวิตในโลกปัจจุบัน (Shattracoo & Chuchat, 2001) ดังนั้นนอกจากผู้เรียนจะต้องมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณแล้ว ผู้เรียนยังต้องได้รับการฝึกฝนทักษะการอ่านที่สำคัญคือทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณซึ่งเป็นการนำทักษะที่จำเป็นมาใช้ในการวิเคราะห์และตีความ เพื่อให้สามารถอยู่ในโลกที่เต็มไปด้วยการสื่อสารอันหลากหลายได้อย่างฉลาด (Mickahail, 2014) การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะที่ครูผู้สอนจำเป็นต้องฝึกฝนผู้เรียนควบคู่กับการเรียนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนให้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการคิด ปฏิบัติได้จริง มีส่วนร่วมอย่างตื่นตัว (Active Participation) ทั้งทางกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม (Sutthirat, 2015) กระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการทำงานของสายตากับสมอง เริ่มด้วยการรับภาพจากตา สมองก็จะทำหน้าที่แปลความหมายโดยอาศัยความรู้ และประสบการณ์เดิมมาช่วยในการคิด พิจารณาตัดสินใจเรื่องที่อ่าน ดังนั้นการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณควบคู่กับการใช้แบบฝึก จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีและจดจำได้ดียิ่งขึ้น ดังที่ Panich (2013) กล่าวถึงวิธีกระตุ้นความรู้เดิมที่แม่นยำโดยการใช้แบบฝึกหัด ช่วยให้นักศึกษาฟื้นความจำเกี่ยวกับความรู้ที่ได้เรียนมาแล้ว สำหรับนำมาเชื่อมต่อกับความรู้ใหม่ในบทเรียน ซึ่งจะช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

ภาพสะท้อนผลการจัดการศึกษาจากผลการประเมินการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-Net) ที่ได้ทำการทดสอบเพื่อวัดความรู้และความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561 พบว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในรายวิชาภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 41.41 ถึงแม้ว่าผลการทดสอบจะมีคะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยในปีการศึกษา 2560 แต่ยังต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศที่มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 46.58 (National Institute of

Educational Testing Service, 2018) จึงเป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้มีทักษะทางภาษาการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนให้สูงขึ้น โดยเฉพาะรายวิชาภาษาไทยมีส่วนสำคัญในการพัฒนาทักษะด้านการอ่านและการคิดขั้นสูงแก่นักเรียน การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะการอ่านขั้นสูงที่ผู้อ่านจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเพื่อเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์วิจารณ์ในขั้นสูงต่อไป ทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญอย่างยิ่งในโลกของข้อมูลข่าวสารในปัจจุบัน ผู้ที่มีวิจารณญาณในการอ่านจะช่วยให้รู้จักวิเคราะห์ ตรวจสอบ และเลือกรับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผลทำความเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่าน สรุปโน้ตค้นของเรื่อง เรียงลำดับเหตุการณ์ วิเคราะห์แยกแยะรายละเอียดของเนื้อเรื่องสังเคราะห์ ประเมินค่า พิจารณาตัดสินข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็น รวมทั้งคุณค่าเหตุผลและความประทับใจที่ได้รับจากการอ่านแล้ว หากขาดวิจารณญาณแล้วจะทำให้คิดตัดสินใจผิดพลาดได้ง่าย

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา มีข้อบกพร่องในเรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณอยู่มาก เนื่องจากนักเรียนไม่สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์สิ่งที่อ่าน ตลอดจนยังขาดทักษะในการจับใจความสำคัญ รวมถึงไม่สามารถประเมินคุณค่าของเรื่องที่อ่านได้ ครูผู้สอนจึงต้องใช้เทคนิคหรือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพแก่นักเรียนมากที่สุด การจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R เป็นการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ฝึกกลวิธีการเรียนรู้จากบทอ่าน โดยนักเรียนได้มีโอกาสอ่านและสำรวจเนื้อหาจากเรื่องที่อ่านเพื่อจับประเด็นสำคัญของเรื่องที่อ่าน ผู้อ่านจะต้องพิจารณาอย่างพินิจพิเคราะห์ อ่านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อให้เข้าใจความคิดและการเชื่อมโยงความคิดของผู้แต่ง มีลำดับขั้นตอนในการสอน 7 ขั้นตอนได้แก่ 1) ขั้น S = Survey การอ่านอย่างคร่าว ๆ เพื่อหาจุดสำคัญของเรื่อง 2) ขั้น Q = Question การตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน 3) ขั้น R = Read การอ่านข้อความในบทหรือตอนนั้น ๆ อย่างละเอียดและพร้อมทั้งค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ตั้งไว้ 4) ขั้น R = Record การจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ 5) ขั้น R = Recite การสรุปใจความสำคัญ 6) ขั้น R = Review การอ่านบททวนหัวข้อหรือประเด็นสำคัญแล้วสรุปโดยมองภาพรวมของเรื่อง และ 7) ขั้น R = Reflect การวิเคราะห์วิจารณ์แล้วแสดงความคิดเห็น (Walter Pauk, 2001)

ครูจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมความสามารถผู้เรียนให้เกิดวิจารณญาณ โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ประกอบกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สอดคล้องกับแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (Nuangchaler, 2011) วิธีสอนแบบ SQ5R เป็นวิธีสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและช่วยการเรียนรู้ของนักเรียนให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ ให้นักเรียนพยายามค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเองเพื่อให้นักเรียนประสบความสำเร็จ โดยนักเรียนจะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันในห้องเรียนและวิธีสอนแบบ SQ5R ยังเป็นวิธีการที่ช่วยเรื่องการทำงานของนักเรียนในแต่ละวิชา โดยเฉพาะการอ่านและการใช้ภาษาในการถ่ายทอด ซึ่งนักเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ในแต่ละวิชาได้เป็นอย่างดี Pauk (2001) ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการใช้กระบวนการอ่านแบบ SQ5R ที่ส่งผลต่อความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ อันจะนำไปสู่การอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ส่งผลต่อการเรียนและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการอ่านแบบ SQ5R ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80
2. เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการอ่านแบบ SQ5R ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
3. ศึกษาพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการอ่านแบบ SQ5R
4. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการอ่านแบบ SQ5R

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนในสังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 7 แห่ง ที่มีผลการเรียนรู้ใกล้เคียงกัน ได้แก่ โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร จำนวน 76 คน โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา จำนวน 52 คน โรงเรียนเทศบาลบ้าน

สอนภาษาไทย จำนวน 72 คน โรงเรียนเทศบาลบ้านค้อ จำนวน 23 คน โรงเรียนเทศบาลสามัคคีวิทยา จำนวน 25 คน โรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรี จำนวน 17 คน และโรงเรียนเทศบาลบ้านแมต จำนวน 10 คน รวมประชากรทั้งหมด 275 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา จำนวน 52 คน ได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยใช้หน่วยสุ่มเป็นโรงเรียนด้วยวิธีการจับสลาก (Lottery)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการอ่านแบบ SQ5R

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

- 1) ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
- 2) พฤติกรรมการอ่าน
- 3) ความพึงพอใจของนักเรียน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการอ่านแบบ SQ5R จำนวน 10 แผน 12 ชั่วโมง คุณภาพของแผนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 อยู่ในระดับมาก

4.2 แบบทดสอบวัดความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (B) เท่ากับ 0.27-0.70 มีค่าความยากง่าย (p) เท่ากับ 0.27-0.64 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.86

4.3 แบบประเมินพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบวัดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยแปลความหมายของพฤติกรรมการอ่านเหมาะสมมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และปรับปรุง จำนวน 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (1951, pp. 297-334.) มีค่าเท่ากับ 0.85

4.4 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการอ่านแบบ SQ5R ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีค่า IOC เท่ากับ 0.67-1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ปฐมนิเทศนักเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์การเรียนรู้ การเตรียมตัวก่อนเรียน การร่วมกิจกรรมตามขั้นตอน และการประเมินผล

2. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสังเกตพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนตามแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการอ่านแบบ SQ5R ได้แก่ 1) ขั้น S = Survey 2) ขั้น Q = Question 3) ขั้น R = Read 4) ขั้น R = Record 5) ขั้น R = Recite 6) ขั้น R = Review และ 7) ขั้น R = Reflect ตามที่ออกแบบกิจกรรมไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ โดยครูประจำรายวิชาและผู้ช่วยวิจัย หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประเมินพฤติกรรมการอ่านและความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการอ่านแบบ SQ5R

3. เก็บรวบรวมข้อมูลจากคะแนนการทำกิจกรรมในชั้นเรียน เก็บคะแนนจากการทำแบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และข้อมูลจากแบบประเมินพฤติกรรมการอ่านและความพึงพอใจ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้สูตร E_1/E_2 (Bromwong, 1994)
2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ t-test (Dependent Sample) (Tayraukham, 2010)
3. การวิเคราะห์พฤติกรรมการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4. การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการอ่านแบบ SQ5R ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตร E_1/E_2 ดังนี้

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการอ่านแบบ SQ5R

คะแนน	Per-test (30)	ครั้งที่ 1 (50) ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2 (50) ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3 (50) ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4 (50) ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5 (50) ครั้งที่ 5	รวม (250) E ₁	Post-test (30) E ₂
คะแนนรวม	280	915	1051	1103	1125	1152	5346	1264.00
เฉลี่ย	10.77	35.19	40.42	42.42	43.27	44.31	41.12	24.31
S.D.	1.39	1.69	1.80	1.32	1.67	2.24	1.74	1.63
ร้อยละ	35.90	70.38	80.85	84.77	86.54	88.62	82.25	81.03
ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ (E_1/E_2) เท่ากับ 82.25/ 81.03								

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนรวมประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) ของนักเรียนทั้งหมด เท่ากับ 5,346 คะแนน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 41.12 คิดเป็นร้อยละ 82.25 ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 1,264 คะแนน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.31 คิดเป็นร้อยละ 81.03 ดังนั้น แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้กระบวนการอ่านแบบ SQ5R ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 82.25/81.03 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการอ่านแบบ SQ5R ก่อนเรียนและหลังเรียน ใช้สูตร t-test (Dependent Sample) ดังนี้

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการอ่านแบบ SQ5R ก่อนเรียนและหลังเรียน

คะแนน	Mean	S.D.	$\bar{D}$	S.D. σ^-	t	df	Sig 1 tailed
ก่อนเรียน	10.77	1.39	13.54	1.514	64.477*	51	0.000
หลังเรียน	24.31	1.63					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการอ่านแบบ SQ5R คะแนนทดสอบก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 10.77 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.39 หลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 24.31 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.63 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบทั้ง 2 ครั้ง พบว่ามีคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 วิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการอ่านแบบ SQ5R ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังนี้

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมกรรมการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการอ่านแบบ SQ5R

รายการประเมิน	ผลการประเมิน		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ฉันชอบอ่านหนังสือพร้อมกับดูภาพประกอบในหนังสือ	4.68	0.47	มากที่สุด
2. ฉันสามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านได้อย่างรวดเร็วในครั้งแรก	4.48	0.64	มาก
3. ฉันชอบอ่านหนังสือซ้ำ ๆ อย่างละเอียดถี่ถ้วน	4.52	0.57	มากที่สุด
4. ฉันกวาดสายตาเพื่ออ่านหนังสือได้อย่างรวดเร็ว	4.42	0.70	มาก
5. ฉันชอบจดบันทึกสาระสำคัญที่ได้จากการอ่านหนังสือ	4.34	0.79	มาก
6. ฉันชอบดูหนังหรือฟังเพลงในขณะที่อ่านหนังสือ	4.60	0.49	มากที่สุด
7. ฉันอ่านหนังสือเข้าใจดีเมื่ออยู่ในสถานที่ที่มีความเงียบ	4.48	0.75	มาก
8. ฉันชอบใช้นิ้วมือชี้ตามตัวอักษรในขณะที่กำลังอ่าน	4.52	0.64	มากที่สุด
9. ฉันจะเข้าใจเนื้อหาได้ดีเมื่ออ่านออกเสียง	4.64	0.48	มากที่สุด
10. ฉันชอบอ่านหนังสือในใจ	4.46	0.67	มาก
11. ฉันชอบทำปากขมุขมิบเมื่ออ่านในใจ	4.40	0.69	มาก
12. ฉันชอบเล่าเรื่องที่อ่านให้เพื่อน ๆ ฟัง	4.66	0.47	มากที่สุด
13. ฉันเขียนแผนภาพความคิดจากเรื่องที่อ่านได้	4.32	0.79	มาก
14. ฉันอ่านหนังสือได้ครั้งละนาน ๆ โดยไม่เบื่อ	4.52	0.75	มากที่สุด
15. ฉันชอบคิดและเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียจากสิ่งที่อ่าน	4.52	0.78	มากที่สุด
รวม	4.50	0.65	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า พฤติกรรมการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมการอ่านอยู่ในระดับมากที่สุด 3 อันดับแรก เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ นักเรียนชอบอ่านหนังสือพร้อมกับดูภาพประกอบในหนังสือ ($\bar{X} = 4.68$) รองลงมา คือ ชอบเล่าเรื่องที่อ่านให้เพื่อน ๆ ฟัง ($\bar{X} = 4.66$) และเข้าใจเนื้อหาได้ดีเมื่ออ่านออกเสียง ($\bar{X} = 4.64$) ตามลำดับ

จากการสังเกตพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนโดยผู้ช่วยวิจัยและครูประจำชั้น พบพฤติกรรมการอ่านส่วนใหญ่ที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนอ่านหนังสือได้คล่องแคล่วและอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ส่วนใหญ่นักเรียนมีพฤติกรรมการอ่านดังนี้ อ่านหนังสือซ้ำ ๆ อย่างถี่ถ้วน ชอบคิดเปรียบเทียบและตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ได้อ่าน วิเคราะห์ข้อดีและข้อเสียของเรื่องที่อ่านได้ ชอบเล่าเรื่องให้เพื่อนและครูฟัง และมีการจดบันทึกในขณะที่อ่านหนังสืออยู่บ้าง บางคนยังติดที่การเอานิ้วชี้ตามตัวอักษรซึ่งเป็นวิธีที่ช่วยให้มีสมาธิและเข้าใจเรื่องที่อ่านมากขึ้น ส่วนพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคต่อการอ่านของนักเรียน พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมการอ่านที่ทำปากขมุขมิบเมื่ออ่านในใจ ชอบดูหนังหรือฟังเพลงในขณะที่อ่านหนังสืออาจทำให้เสียสมาธิระหว่างการอ่าน ไม่ชอบการเขียนแผนภาพความคิดและไม่ชอบการอ่านหนังสือที่เป็นเรื่องยาว ๆ ติดต่อกันนาน ๆ จึงเป็นพฤติกรรมที่ไม่ค่อยเหมาะสม ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องปรับพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนให้ดีขึ้น

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้กระบวนการอ่านแบบ SQ5R ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังนี้

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการอ่านแบบ SQ5R

รายการประเมิน	ผลการประเมิน		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ฉันชอบสื่อการเรียนรู้เพราะมีรูปภาพและสีสันสวยงามน่าสนใจ	4.62	0.49	มากที่สุด
2. ฉันมีความสุขที่ร่วมกิจกรรมในชั้นเรียนกับเพื่อน ๆ	4.64	0.48	มากที่สุด
3. ฉันชอบที่ครูให้อ่านเรื่องอย่างหลากหลาย	4.46	0.67	มาก
4. ฉันเรียนและทำกิจกรรมโดยไม่รู้สึกเบื่อหน่าย	4.58	0.49	มากที่สุด
5. ฉันชอบจดบันทึกข้อมูลที่ได้จากการอ่าน	4.48	0.64	มาก
6. ฉันชอบที่ครูให้เขียนแผนผังความคิด	4.44	0.70	มาก
7. ฉันชอบที่ครูให้แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน	4.56	0.64	มากที่สุด
8. ฉันชอบที่ครูให้ตั้งคำถามและหาคำตอบด้วยตนเอง	4.60	0.57	มากที่สุด
9. ฉันชอบที่ครูให้เล่าเรื่องที่อ่านให้เพื่อนๆ ฟัง	4.58	0.49	มากที่สุด
10. ฉันสามารถบอกข้อดีและข้อเสียของเรื่องที่อ่านได้	4.52	0.64	มากที่สุด
รวม	4.55	0.58	มากที่สุด

จากตาราง 4 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจยารณญาณด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการอ่านแบบ SQ5R โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 3 อันดับแรก เรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ นักเรียนมีความสุขที่ร่วมกิจกรรมในชั้นเรียนกับเพื่อน ๆ ($\bar{X}=4.64$) รองลงมา คือ ชอบสื่อการเรียนรู้เพราะมีรูปภาพและสีสันสวยงามน่าสนใจ ($\bar{X}=4.62$) และชอบที่ครูให้ตั้งคำถามและหาคำตอบด้วยตนเอง ($\bar{X}=4.60$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจยารณญาณด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการอ่านแบบ SQ5R ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.25/81.03 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพราะแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจยารณญาณชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ที่สร้างขึ้นมีกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ได้ฝึกทักษะด้านการอ่านอย่างเป็นลำดับ ทั้ง 7 ขั้นตอน ได้ฝึกฝนการวิเคราะห์วิจารณ์และแสดงความคิดเห็น ฝึกทักษะการอ่านจากง่ายไปสู่ยาก รู้จักตั้งคำถามและหาคำตอบที่ได้จากการอ่านด้วยตัวเอง ได้ฝึกทักษะการจดบันทึก การสรุปความและจับใจความ อีกทั้งยังได้ฝึกการทบทวนประเด็นต่าง ๆ จากการอ่านและมีความกล้าแสดงออกในการนำเสนองานด้วยตนเอง จึงทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในเรื่องที่อ่านมากยิ่งขึ้น คิดวิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล รู้จักประเมินคุณค่าเรื่องที่อ่านและเห็นคุณค่าในการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถทำกิจกรรมการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี และเกิดการเรียนรู้อย่างคงทนถาวร (Walter Pauk, 2001) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Khummasorn (2015) เรื่อง การพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจยารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้เทคนิคการสอนแบบ SQ5R ผ่านหนังสือพิมพ์ พบว่า แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจยารณญาณมีประสิทธิภาพเท่ากับ 90.01/85.88 แสดงว่า มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ ดังผลการวิจัยของ Saengkrai (2017) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจยารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจยารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจยารณญาณชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (E_1/E_2) เท่ากับ 81.48/80.63 รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริม ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจยารณญาณด้วยกระบวนการ SQ5R มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.48/80.63 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2. ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจยารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการอ่านแบบ SQ5R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะ

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนออกแบบนั้น เป็นการลำดับขั้นการฝึกอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากง่ายไปสู่ยาก จัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ฝึกอ่านเพื่อความเข้าใจในเนื้อเรื่อง การให้นักเรียนฝึกตั้งคำถามจากบทอ่านและฝึกหาคำตอบจากสิ่งที่ต้องการรู้ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนนั้นได้เป็นผู้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง เมื่อนักเรียนมีความเข้าใจในบทอ่านแล้วนักเรียนจะได้ฝึกการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยเริ่มจากกิจกรรมที่ให้นักเรียนฝึกการวิเคราะห์แยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของบทอ่านเพื่อหาข้อเท็จจริง และเพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของรายละเอียดที่ชัดเจน นักเรียนฝึกการแปลความหมายของคำ ข้อความ หรือประโยค เพื่อการตีความหมายของข้อความให้ทราบถึงแนวคิด ข้อคิดจากบทอ่าน เมื่อนักเรียนมีความเข้าใจในสิ่งที่อ่านอย่างละเอียดแล้ว ก็จะเข้าสู่การปฏิบัติกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ประมวลความคิดของตนเองสรุปเป็นความคิดรวบยอดเพื่อการประเมินคุณค่าสิ่งที่ได้จากการอ่านอย่างสมเหตุสมผล กระบวนการดังกล่าวช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและพฤติกรรมการอ่านไปพร้อม ๆ กัน นอกจากนี้แล้วในการจัดกิจกรรมยังมีความหลากหลายนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง มีการปรึกษาเพื่อนและครูเมื่อมีปัญหาหรือไม่เข้าใจ ทุกขั้นตอนของการทำกิจกรรมมีครูผู้สอนคอยแนะนำและให้ความรู้ตามขั้นตอน จึงทำให้นักเรียนสนุกในการทำกิจกรรม มีความกระตือรือร้น และมีความสามารถทางด้านการอ่านที่เพิ่มมากขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่านักเรียนได้มีส่วนร่วมในชั้นเรียน มีส่วนร่วมในการอ่าน ทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ ทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และสามารถนำบทอ่านไปประยุกต์ใช้ได้ ส่งผลให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดขั้นสูง (Khawngam & Doungwilai, 2020) อีกทั้งการที่ผู้เรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่าจากสิ่งที่อ่าน เกิดพัฒนาการด้านการคิดขั้นสูง ได้แก่ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ (Davis & Summers, 2014) ซึ่งผลการวิจัยของ Chuklin Hom (2017) เรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R พบว่า ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบ SQ5R สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. พฤติกรรมการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการอ่านแบบ SQ5R โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$) การที่นักเรียนมีพฤติกรรมการอ่านอยู่ในระดับมากนั้น เนื่องมาจากพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนโดยส่วนใหญ่มีการอ่านหนังสือพร้อมกับดูภาพประกอบไปด้วย เพราะภาพประกอบในหนังสือมีความหลากหลายสอดคล้องกับเนื้อหาและน่าสนใจ ช่วยให้นักเรียนได้มองเห็นภาพรวมของสิ่งที่อ่านและเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ นักเรียนยังมีพฤติกรรมการอ่านที่จะเล่าเรื่องต่าง ๆ จากหนังสือที่อ่านให้เพื่อน ๆ ฟังเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน และเกิดความสนุกสนานในระหว่างสนทนากัน อีกทั้งนักเรียนยังมีพฤติกรรมชอบอ่านออกเสียงเนื่องจากสามารถทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในสิ่งที่อ่านและมีสมาธิในการอ่านมากกว่าการอ่านในใจ การมีพฤติกรรมการอ่านที่อยู่ในระดับมากนี้จึงส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านที่ดีขึ้น ชอบอ่าน รักการอ่าน คิดวิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่อ่านได้ ประกอบกับวิธีการสอนแบบ SQ5R และการฝึกฝนในแต่ละขั้นนั้นได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกการใช้กลวิธีต่าง ๆ ในการอ่าน เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในการอ่าน การตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านเป็นการวางวัตถุประสงค์ว่าต้องการอะไรจากเรื่องที่อ่าน โดยคำถามนั้นช่วยให้การอ่านเป็นไปอย่างมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญได้ การบันทึกสิ่งที่ได้จากการอ่านและตอบคำถามโดยใช้คำและกลุ่มคำที่ง่ายต่อการจดจำไม่ยากจนเกินไป ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีความคงทนมากยิ่งขึ้น การพิจารณาและทบทวนเรื่องที่อ่านนำไปสู่การประเมินและตัดสินคุณค่าสิ่งที่ได้จากการอ่าน จึงช่วยให้ครูสังเกตพฤติกรรมการอ่านง่ายขึ้น ดังแนวคิดของ Raksuthee (2019) กล่าวว่า กระบวนการอ่านถือว่าการส่งสารและรับสารอย่างมีระบบ โดยมีความคิดเป็นแกนกลางและมีเป้าหมายในการอ่าน เมื่อการอ่านจบสิ้นลงจะทำให้ผู้อ่านมีความรู้ในเรื่องที่อ่าน เข้าใจความหมายของเรื่อง ก่อให้เกิดความคิด พิจารณาและเกิดการเลือกใช้อ้างอิงข้อมูล ดังงานวิจัยของ Chumduang (2010) เรื่อง พฤติกรรมการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนดาราวิทยาลัยพบว่า นักเรียนอ่านเพื่อความสนุกสนานและเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านตามลำดับ ชอบอ่านจากอินเทอร์เน็ต หนังสือเรียน และการดูตามลำดับ ความถี่ในการอ่านโดยเฉลี่ย 2-3 วัน ต่อครั้ง ประเภทและเนื้อหาที่สนใจอ่านนอกเหนือจากตำรา นิยายอ่านนิทาน สารคดี และนิยายตามลำดับ ชอบอ่านนิทานที่มีรูปภาพประกอบ อ่านสารคดีเกี่ยวกับสัตว์ และชอบอ่านนิยายผจญภัย สถานที่ที่ชอบอ่าน คือ บ้าน ห้องสมุด และร้านเช่าหนังสือตามลำดับ

4. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการอ่านแบบ SQ5R โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R เป็นวิธีการสอนที่มีขั้นตอนการสอนที่เป็นระบบ ชัดเจน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองมากที่สุด นักเรียนได้รู้จักเทคนิคในการอ่าน ได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์และประเมินค่าเรื่องที่ได้อ่าน ได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระและสามารถหาเหตุผลมา

สนับสนุนความคิดของตนได้ อีกทั้งยังได้ร่วมกิจกรรมกับเพื่อน ๆ ได้ช่วยกันคิดหาคำตอบทำให้ไม่รู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียนรู้ ครุมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นให้นักเรียนคิดและใช้ความสามารถในการอ่าน โดยเฉพาะการใช้คำถามจะช่วยให้ผู้เรียนได้แนวคิดจากคำถามและพยายามหาคำตอบ ประกอบกับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R ที่มีขั้นตอนการฝึกปฏิบัติจากง่ายไปส่ายากอย่างเป็นขั้นตอน นักเรียนได้ฝึกการอ่านจากแบบฝึกที่มีความหลากหลาย มีเนื้อเรื่องให้นักเรียนอ่านอย่างหลากหลาย มีเรื่องราวที่น่าสนใจให้อ่านและติดตาม มีภาพประกอบที่น่าสนใจ นักเรียนได้ฝึกการอ่านแล้วทำงานตามที่กำหนดให้ทันที ได้ตั้งคำถามและหาคำตอบจากสิ่งอ่านและได้จดบันทึกตามทันที มีการใช้คำถามนำซึ่งเป็นแนวทางที่จะทำให้นักเรียนอ่านและเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่านได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งนักเรียนยังได้สรุปสิ่งที่อ่านเป็นความคิดรวบยอดโดยใช้สำนวนและภาษาของตนเอง และได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันกับเพื่อนในห้องเรียนจึงส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้พร้อมกับความสุขและความสนุกสนานในระหว่างทำกิจกรรม ดังที่ Skinner (1971) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ของครูจึงทำให้มีอิสระในความคิด ไม่มีวิธีการใดดีไปกว่าการให้ผู้เรียนได้แสดงความรู้สึกว่าเขามีอิสระเสรีภาพในการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ครูควรปล่อยให้เด็กได้ทำเฉพาะในสิ่งที่เขาอยากทำแต่เขาอยากทำเฉพาะสิ่งที่ครูต้องการ ทำให้ผู้เรียนมีความเป็นตัวของตัวเอง มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง และการยกย่องยอมรับในผลสำเร็จของการกระทำ ย่อมเป็นสาเหตุที่สร้างแรงจูงใจให้อยากเรียนรู้และกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียน อีกทั้ง Kitrakarn (2003) ก็ได้ให้แนวคิดของปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน คือการตอบสนองความต้องการผู้ปฏิบัติงานจนเกิดความพึงพอใจ จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่สูงกว่าผู้ไม่ได้รับ การตอบสนองเป็นศูนย์กลางบรรลุผลสำเร็จจึงต้องคำนึงถึงการจัดบรรยากาศและสถานการณ์รวมทั้งสื่ออุปกรณ์การเรียน การสอนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียน เพื่อตอบสนองความพึงพอใจของนักเรียนให้มีแรงจูงใจในการทำกิจกรรมบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ดังผลการวิจัยของ Sangjaroon (2009) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนด้วยเทคนิค SQ5R ผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อวิธีการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนด้วยเทคนิค SQ5R อยู่ในระดับมาก

สรุปผลการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการอ่านแบบ SQ5R ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.25/81.03 เป็นไปตามเกณฑ์
2. ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการอ่านแบบ SQ5R ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. พฤติกรรมการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการอ่านแบบ SQ5R อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.50)
4. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการอ่านแบบ SQ5R อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.55)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

- 1.1 ครูควรเลือกเนื้อหาที่นำมาจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของนักเรียน คำนึงถึงความสนใจของนักเรียนและสื่อความหมายไปทางบวกเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้แบบสบายและผ่อนคลาย
- 1.2 ครูควรสะท้อนผลการเรียนรู้กลับทันทีหลังการจัดกิจกรรมและควรตรวจผลงานของนักเรียนทุกครั้งที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องและเสนอแนะแนวทางอย่างถูกต้องแก่นักเรียน
- 1.3 พฤติกรรมการอ่านและความพึงพอใจของนักเรียนที่ค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ พบนักเรียนชอบการอ่านออกเสียงมากกว่าการอ่านในใจ ชอบอ่านหนังสือพร้อมกับดูภาพประกอบ ชอบเล่าเรื่องให้เพื่อนฟัง มีความสุขเมื่อได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนและชอบการตั้งคำถามและค้นหาคำตอบด้วยตนเอง ครูควรออกแบบกิจกรรมและเตรียมสื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน จะช่วยการส่งเสริมการอ่านและการคิดขั้นสูงที่สอดคล้องกับทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R กับการสอนด้วยกระบวนการกลุ่มแบบอื่น ๆ เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ที่แตกต่างกันของการจัดกระบวนการเรียนรู้

2.2 ควรมีการศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบ SQ5R กับการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกกระบวนการอ่านที่จะนำไปสู่การคิดขั้นสูง

เอกสารอ้างอิง

- Bromwong, C. (1994). *Teaching series performance test*. Teaching Materials for Educational Technology and Communication Unit 1 – 5. Bangkok: Sukhothai Thammathirat Open University. (in Thai)
- Shattracoop, S. & Chuchat, A. (2001). *Critical thinking*. Bangkok: Office of the National Education Commission. (in Thai)
- Chumduang, S. (2010). *Reading behavior of primary level students of Dara Academy Chiang Mai Province*. Independent Research Master of Arts Chiang Mai University.
- Chuklin Hom, U. (2017). *Development of critical reading ability of grade 10 students by using SQ5R method*. Master's Thesis. Silpakorn University. (in Thai)
- Cronbach, L.J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297-334.
- Khawngamand, S. & Doungwilai, D. (2020). The effects of active learning to promote reading literacy among mutthayomsuksa 2 students. *Journal of Yala Rajabhat University*, 16(1), 70-78. (in Thai)
- Khemmani, T. (2001). *Thinking science*. Bangkok: De Manor Manor. (in Thai)
- Kitrakarn, P. (2003). *Effectiveness index*. Mahasarakham: Faculty of Education University Maha Sarakham. (in Thai)
- Khummasorn, J. (2015). *Critical reading development of mathayomsuksa 5sStudents Using the SQ5R Technique through newspaper*. Master's Thesis. Mahasarakham University. (in Thai)
- National Institute of Educational Testing Service. (2020). *O-net exam announcement and report* [Online]. Retrieved April 25,2020, from: <http://www.newonetestresult.niets.or.th/AnnouncementWeb/Login.aspx>. (in Thai)
- Nuangchalem, P. (2011). *Course of study* (2nd Ed.). Mahasarakham: Mahasarakham University Press.(in Thai)
- Panich, V. (2012). *Ways to create eearning for the development of students in the 21st century*. Bangkok: Sodsri-Saritwong Foundation. (in Thai)
- Panich, V. (2013). *How the learning took place*. Bangkok: Siam Commercial Foundation. (in Thai)
- Pauk, W. (2001). *How to study in college* (3rd ed.). Boston: Houghton Mifflin.
- Raksuthee, S. (2019). *How to teach children to read and write*. Bangkok: Educational Development. (in Thai)
- Saengkrai, T. (2017). *Developing thai language teaching models to promote critical reading ability for students in grade 6*. Master's Thesis. Rajabhat Mahasarakham University. (in Thai)
- Sangjaroon, T. (2009). *Developing reading and writing skills using SQ5R*. Master's Thesis. Prince of Songkla University. (in Thai)
- Skinner, B.F. (1971). *Beyond freedom and dignity*. Toronto: A Bantam Vintage Book.
- Sinthaphanon, S., Wanlertlak, W. & Sinthaphanon, P. (2012). *Develop thinking skills in line with educational reforms*. Bangkok: 9119 Printing technique. (in Thai)
- Sirilux, W. (2014). *Developing 21st century student skills indicators*. Master's Thesis. Naresuan University. (in Thai)
- Tayraukham, S. (2010). *Research methods for human sciences and social sciences*. Mahasarakham: Mahasarakham University Printing House. (in Thai)